

Sain melkein shokin lukiesani pakinani ensimmäiset rivit viime maanantaina. En ymmärrä, missä ajatukseni ovat olleet sitä juttua naputaessani, sillä toki minä tiedän, että professori Pentti Kaitera tuli ylioppilaaksi Oulun lyseosta, eikä epäilytäkään, että en kaikkien oulu laisten tavoin muistaisi, mikä oli hänen osuutensa Oulun yliopiston perustamis- ja aloittamisvaiheissa, viimeksi neljättä vuotta Oulun yliopiston va.rehtorina vuosina 1959—62.

Pentti Kaitera tosin kävi syntymässä Rantasalmella, mutta liminkalainen ja pohjoispohjalainen hän on aina ollut. Viisi vuotta Oulun koulun jälkeen suoritti Pentti Kaitera tasan 50 vuotta sitten maanviljelysinsinööriutkinnon Teknillisessä korkeakoulussa. Jo sitä ennen hän oli saavuttanut legendaarisen maineen armoitettuna ja armottoman etevänä lukkarina. PK:n lauluäänestä en tosin tiedä mitään, mutta Pentti oli innokas pesäpallisti ja erikoistui jo varhain lukkariksi. Hän pelasi ensin Limingan Niittomiehissä ja sitten Oulun Kilpa-Veikoissa, joten hänen on täytyntä olla leikissä mukana vielä nuorena insinöörinä. Innokkaana suojeluskuntalaisena hän pelasi tietenkin myös Limingan suojeluskunnassa ja etenkin Oulun suojeluskuntapiirin joukkueessa.

30-luvulla pesäpalloasian-tuntemuksensa huipulla ollut

Panu

*Legendaarinen
Pentti Kaitera:
Lukkarista yli-
opistonrehtoriksi*

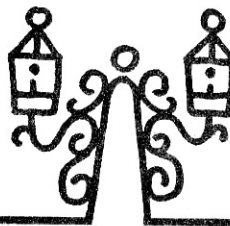
luokkatoverini muistaa, että mailla halmeilla ei ollut niin etevää lukkaria kuin Kaiteran Pentti. Ei ollut sitä vastape-laajaa, jota lukkari Kaitera ei olisi harhauttanut. Etevyys siis näkyi tälläkin harrastuskentällä. Nuori liminkalainen oli sekä etevä että kunnianhimoinen, siitä on todistuksena mm. reserviupseerikoulun todistus, tiettävästi yhä edelleen lyömätön: keskiarvo 10 !

Tasan 40 vuotta sitten Pentti Kaitera väitteli ja v:sta 1942 alkaen toimi hän professorina "Polyteekissa". Muut ansiot sopii katsoa vaikkapa "Kuka kukista".

Vuosina 1952—56 istui ja työskenteli kansleri Myrbergin johtama Korkeakoulukomitea. Sen jäseneksi kutsuttiin myös professori Kaitera. Komitean mietinnössä ehdotettiin Pohjois-Suomen korkeakoulunimisen laitoksen perustamista Ouluun. Kaitera esitti erivän mielipiteensä, sillä hänen suunnitelmissaan oli jo paljon laaja-alaisempi korkeakoulu, oikea yliopisto. Heti tämän jälkeen asetettiin Pohjois-Suomen korkeakoulukomitea

ja sen johtoon Pentti Kaitera. Nyt alkoi tapahtua. Siinä hommassa ei kylläkään käytetty harhauttamista vaan tosiasioita. Pohjoissuomalainen Kaitera tiesi, mitä kotiseutu tarvitsi. Komitea rikkoi myytiin komiteoista: neljässä ja puolessa kuukaudessa sen mietintö oli valmis: ehdotus laiksi PS:n korkeakoulun järjestysmuodon perusteista jne. Laki Oulun yliopistosta annettiin 8. 7. 1958.

Pentti Kaitera määrättiin Oulun yliopiston va.rehtoriksi ja Oulun yliopisto avasi ovensa 400:lle ylioppilaalle syysluku-kauden 1959 korkeakouluissa alkaessa. Pentti Kaitera hoiti virkaansa Helsingissä ja virkaansa Oulussa. Olen kuullut kerrottavan rehtori Kaiteran työtahdista ja tempauksista hänen rehtorikautenaan. Tuntuu toisinaan tarinalta, mutta satun tietämään, että totta on. Sellaisen työtahdin teki mahdolliseksi urheilussa hankittu pohjakunto, mutta varmaan siinä tarvittiin pelitaktiikkaakin. Kaitera taisi olla sekä illan- että aamunvirkku, ja taisi yllättää monen kanssapelaa-

jaansa aamutorkulta, kun asiaa oli pantava puhelimitse alulle jo ennen aamukoneen lähtöä Helsingistä eli siihen aikaan, kun parhaatkin oululaiset vielä veitivät sikeitä. Vauhtia oli ollut komiteatyössä, vauhtia tarvittiin Oulun yliopistoa käynnistettäessäkin, sillä uusi yliopisto oli kaikkea vailla. Sivullisesta tuntuu, että Pentti Kaitera oli juuri se mies, jonka Oulun yliopisto ensimmäisinä vuosinaan tarvitsi lukkarikseen ja laulunjohtajakaseen. Mutta kuuluu hänellä olleen nuotteja ymmärtänyt seurakuntakin, ei vain lehterillä ja kuorissa, vaan penkeilläkin.

Kaiteran seuraajat Oulun yliopiston rehtorinpyydän taakse ovat tulleet muualta, mutta heistä voi kaikista sanoa, että heistä on tullut sekä pohjoissuomalaisia että oululaisia. Tarpeellista Pohjois-Suomen yliopistossa. Näistä rehtoreista kirjoittaessani muistan, että lyysejolinainen Martti Levon toimi vuosikaudet Teknillisen korkeakoulun rehtorina, mutta — se olisikin jo se Kiplingin toinen juttu.

